

Branko Pavlović, član Izvršnog odbora Generali osiguranja i predsednik Udruženja aktuara Srbije

■ **Stivens Institut procenjuje da će u 2035. godini, kada su predvideli smanjenje godišnje premije autoodgovornosti u SAD za 25 milijardi dolara, premija osiguranja vozila bez vozača od novih rizika preći 15 milijardi dolara**

Autoodgovornost softvera

Vozila bez vozača i dalje više podsećaju na naučnu fantastiku nego na stvarnost. Ipak, u svetu se autonomna vozila uveliko testiraju. Pošto je uzrok oko 90% saobraćajnih nesreća ljudski faktor, sa uvođenjem autonomnih vozila u saobraćaj očekuje se smanjenje broja nesreća, a samim time i ukupne premije osiguranja od autoodgovornosti. Ipak, u narednom periodu, dok svi koji sada čitaju ovu kolumnu ne odu u penziju, osiguravači ne treba da brinu za prihod po ovom osnovu.

Prema istraživanjima IHS Automotive oko 2050. godine broj autonomnih vozila u saobraćaju će biti veći od broja klasičnih vozila. Iako su testiranja određenih tipova vozila bez vozača već sada veoma uspešna, ključni razlog za dugu tranziciju je u ceni. Očekivana cena prvih autonomnih vozila, koja će biti dostupna građanima, biće oko 200.000 evra. Biće potrebno mnogo vremena i prodatih vozila da se cena približi prosečnoj ceni tradicionalnog vozila.

Engleska banka očekuje da će se premija autoodgovornosti smanjiti oko 21% u 2040. godini, prvenstveno zbog jeftinijeg osiguranja za autonomna vozila. Accenture, u saradnji sa Institutom Stivens procenjuje da će se 2035. godine premija autoodgovornosti u SAD smanjiti za oko 25 milijardi dolara, iako će na ulicama biti tek oko 10% vozila bez vozača. Već sada se mogu testirati modeli određivanja cene autoodgovornosti za autonomna vozila ili klasična vozila sa opcijom upravljanja autopilotom. Na sajtu www.comparethemarket.com je u saradnji sa britanskim Univerzitetom iz Soutemptona razvijena beta verzija jednog takvog budućeg modela. Potrebno je odgovoriti na pedesetak pitanja, od uobičajenih, kao npr. o broju vozača automobila i njihovoj starosti, do neobičnih: da već sada izaberete proizvođača vašeg futurističkog vozila, odredite koliki procenat vremena ćete upravljati vi, a koliko autopilot, odlučite da li ćete dozvoliti prikupljanje podataka o vašem stilu vožnje, itd. Rezultat je malo razočaravajući, pošto umesto cene osiguranja, dobijete samo procenu vašeg

rizika, ali s vremenom će se model razvijati i doći i do tarife.

Smanjenjem rizika autoodgovornosti osiguravači ne ostaju bez posla jer se javljaju novi rizici. Vozilom će u budućnosti upravljati softver, čime cyber rizik dobija na značaju. Uspešni hakerski napad na upravljački softver jednog proizvođača autonomnog automobila, može da ugrozi milione vozača i ostalih učesnika u saobraćaju. Takođe, krađa i zloupotreba podataka o vožnjama, virusi, ransomware i ostali cyber rizici će primorati vozače i vlasnike automobila budućnosti da se zaštite osiguranjem.

Osiguranje odgovornosti proizvođača će takođe procvetati sa uvođenjem autonomnih vozila. Proizvođači komponenti upravljanja vozilom, čipova, senzora i softvera, biće izloženi riziku plaćanja velikih i brojnih šteta zbog odgovornosti u slučaju problema koji prouzrokuju njihovi proizvodi, pa će pored unapređenja kvaliteta svojih proizvoda izabrati i osiguranje da se zaštite.

Takođe, očekuje se i povećanje premije od imovinskog osiguranja saobraćajne infrastrukture, s obzirom da saobraćajne nesreće uzrokuju neodgovarajući putevi, saobraćajni znaci, signali, itd. Veštačenjem upravljačkog softvera vozila bez vozača posle saobraćajne nesreće, lako će se utvrđivati doprinos loše infrastrukture nesreći, pa će i nadležni za infrastrukturu više želiti da se osiguraju nego danas.

U bliskoj budućnosti očekuje se razvoj novih proizvoda osiguranja koji će pokriti sve ove rizike, a možda i neke nove. Kompanija Tesla već sada je najavila da će uskoro početi prodaju vozila koji u prodajnoj ceni vozila imaju uključeno održavanje i osiguranje.

Stivens Institut procenjuje da će u 2035. godini, kada su predvideli smanjenje godišnje premije autoodgovornosti u SAD za 25 milijardi dolara, premija osiguranja vozila bez vozača od novih rizika preći 15 milijardi dolara, dok će u 2050. godini gubitak biti potpuno kompenzovan, što znači da i oni zaposleni u delatnosti osiguranja, koji ne odu penziju u međuvremenu, nemaju čega da se plaše. ■

